

Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma (KTÜ örneği)

Aytaç AYDIN*, Sebahattin TIRYAKI

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü,
Trabzon, Türkiye.

*Sorumlu yazar: aytac@ktu.edu.tr

Geliş Tarihi: 30.12.2016

Kabul Tarihi: 27.11.2017

Özet

Çalışmanın amacı: Bu çalışma kapsamında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencilerine durumluk-sürekli kaygı ölçeği uygulanarak, kaygı düzeyleri ve bu kaygı düzeylerini etkileyen faktörler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Materyal ve Yöntem: Çalışmada 40 sorudan oluşan Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek değerlendirilirken Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Sonuçlar: Çalışma neticesinde durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri sırasıyla 46.50 ve 43.97 olarak bulunmuştur. Ayrıca, bu kaygı düzeylerinin cinsiyet, sınıf, akademik başarı düzeyi, aile aylık ortalama gelir, iş deneyimi ve bölümü isteyerek tercih etme durumuna göre farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Araştırma vurguları: Durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri öğrencilerin eğitim hayatları ve iş hayatlarındaki başarılarını etkileyen önemli kavramlardır.

Anahtar kelimeler: Durumluk-sürekli kaygı, İstatistiksel analiz, Orman endüstri mühendisliği

A study on the determination of the factors affecting the anxiety level of university students (KTU sample)

Abstract

Aim of study: In this study, the state-trait anxiety scale was applied to the students of Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Department of Forestry Industry Engineering, and anxiety levels and factors affecting these anxiety levels were tried to be determined.

Material and Methods: State-Trait Anxiety Inventory consisting of 40 questions was used in the study. The Mann-Whitney U test and the Kruskal Wallis test were used in the evaluation of the scale.

Main results: As a result of the study, the state and trait anxiety levels were found as 46.50 and 43.97, respectively. It was also determined that these levels of anxiety did not differ according to gender, class, academic achievement level, family monthly average income, work experience and departmental preference.

Research highlights: State and trait anxiety levels are important concepts that affect students' educational and career successes.

Key words: State-trait anxiety, Statistical analysis, Forestry industrial engineering

Giriş

Kaygı, algılanan bir tehdit veya tehlikeye karşı sistemli bir tepki olup kişinin iç dünyasından olduğu kadar dış dünyasından da kaynaklanabilmektedir. Başka bir ifadeyle, kaygı, bilişsel, fiziksel, duygusal ve davranışsal olarak yaşanan psikolojik ve fizyolojik bir durumdur. Kaygı süresince kişi, kendini alarm halinde ve sanki olumsuz bir şey olacaktı gibi bir duygu durumu içinde hisseder. Durumluk ve sürekli kaygı

olmak üzere iki ana yapıdan oluşur (Leu vd, 2006; Yılmaz vd, 2014).

Durumluk kaygı, genellikle, çevresel stres faktörlerinden kaynaklanmakta olup bireyde ortaya çıkan geçici bir duygu durumu olarak kendini göstermektedir (Spielberger, 1985). Sürekli kaygı ise bireyin içinde bulunduğu durumdan bağımsız olarak gelişen ve bireyin davranışlarını etkileyerek yaşamı boyunca devam eden durum olarak ifade edilmektedir (Öner & Le Compte, 1985).

Sosyal çevre içerisinde yer alan insan, bu anlamda en çok ailesinden etkilenmektedir. Bunun nedeni kişinin çevre ile sağlıklı bir etkileşim kurmasında en yüksek güce sahip değişken olarak ailenin görülmesidir. Ailenin yaşam tarzı, beklentileri, davranışları ve kardeş sayısı kaygı düzeyini etkileyen en önemli faktörler olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler açısından ise, okul başarısında aile beklentilerini karşılayamama stresi kaygı oluşumuna neden olarak gösterilmektedir (Varol, 1990). Bununla beraber, genetik yapı, bilinçaltında yaşanan çatışmalar, yetiştirilme tarzı, şartlanma sonucu öğrenilmiş korkular, fiziksel hastalıklarda bireyde kaygı nedeni olarak belirtilmektedir (Sheehan, 1996).

Öğrencinin bazı demografik özellikleri de (cinsiyeti, ailesinin sosyo-ekonomik seviyesi, kişiliği, anne-baba mesleği, okuldaki başarı, kaldığı yer ve arkadaş çevresi) kaygı yaratıcı faktörler olarak ortaya çıkmakta ve kişinin psikolojik durumu üzerinde etkili olmaktadır (Çakmak & Hevedanlı, 2004). Ailenin ilgisizliği, aşırı koruyucu ve baskıcı tutumu, kaygı düzeyini artıran önemli faktörler olarak ortaya çıkmaktadır (Kozancıoğlu, 1986).

Üniversite eğitimi, iş piyasasında çalışacak insanların yetiştirildiği programlar olup bu açıdan oldukça önem taşımaktadır. Günümüzde bu üniversite programlarında yaşanan hızlı artışla beraber yetişmiş eleman arzının çoğalmasına dolayısı ile rekabetin üst seviyeye çıkmasına neden olmuştur. Üniversite öğrencilerinin bu rekabet ortamına kendilerini hazırlama adına yaptıkları yatırımların karşısında en büyük kaygı işsizlik olarak ortaya çıkmaktadır.

Üniversite eğitimi esnasında iş seçimi, iş hayatına yönelik planları, arkadaşlıkları, iş bulamama korkusu ve çeşitli sorumluluklar da öğrencide kaygı yaratıcı faktörler olarak görülebilmektedir (Çakmak & Hevedanlı, 2004).

Üniversite eğitimini tamamlayan mezunlar yaş grubu itibarıyla genç işsiz olarak tanımlanmakta ve bu konuda ülkemizin dünya ortalamalarının üzerinde işsizliğe sahip olmasından dolayı sıkıntı yaşamaktadırlar. Özellikle, gençlerin iş ortamına ilk kez girmeleri, daha önce iş tecrübesine sahip olmamaları nedeniyle işletme sahipleri tarafından ilave maliyet getirmeleri sebebiyle tercih edilmemeleri, iş

ortamını yeterince bilmemeleri ve eğitim sistemi, işsizlik sorunu yaratan faktörler olarak görülmektedir (Uyanık & Bedir, 2006).

Bu çalışma kapsamında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin kaygı düzeyleri ve bu kaygı düzeylerini etkileyen faktörler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Materyal ve Metot

Bu çalışmanın ana kümesini Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği (OEM) Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı'nda öğrenim görmekte olan 177 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Çalışma kapsamında örnekleme yapılmamış, anakütle üzerinde çalışılmıştır. Bu amaçla 177 öğrenciye ulaşılmaya çalışılmış ancak 98 öğrenciden değerlendirilebilir anket alınmıştır. Dolayısı ile anketlerin geri dönüş oranı %55.36 olarak sağlanmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, ana kütle üzerinden %20 ile %45 oranında geri dönüş yeterli bulunmaktadır (Hum & Leow, 1996; Bal & Gundry, 1999). Bu sebeple anket sayısı istatistiksel olarak yeterli olarak kabul edilmiştir. OEM öğrencilerinin sınıf dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı

Sınıf	Öğrenci sayısı
1	18
2	13
3	13
4	25
5 ve üstü	108
Toplam	177

Verilerin toplanması amacıyla 1964 yılında Spielberger ve Gorsuch tarafından bireylerdeki sürekli ve durumluk kaygı düzeylerinin ölçülmesi amacıyla geliştirilen ve toplam 40 sorudan oluşan Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, Öner ve Le Compte (1985) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Her iki ölçekten elde edilen toplam puan 20 ile 80 arasında olmaktadır. Yüksek puan yüksek kaygı

düzeyini ifade etmektedir. Hazırlanan anket formunun ilk bölümünde ise katılımcıların bazı sosyo-demografik özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Verilerin normal dağılıma uygunluğu “Kolmogorov Smirnov Testi” ile incelenmiş, durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerinden elde edilen verilerin normal dağılıma uymadığı ($p < 0.05$), tespit edilmiştir. Bu nedenle

analizlerde parametrik olmayan testler (Mann-Whitney U Testi, Kruskal Wallis testi) kullanılmıştır.

Bulgular

Katılımcıların bazı demografik özelliklerine ait bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcılara ait bazı sosyo-demografik özellikler

Sosyo-Demografik özellikler	N (adet)	Frekans (%)
Cinsiyet	Erkek	72 73.5
	Kadın	26 26.5
Sınıf	1	17 17.3
	2	11 11.2
	3	8 8.2
	4	21 21.4
	5 ve üstü	41 41.8
Akademik başarı düzeyi	1.0 altı	3 3.1
	1.0-1.5	3 3.1
	1.5-2.0	23 23.5
	2.0-2.5	33 33.7
	2.5-3.0	10 10.2
	3.0-3.5	2 2.0
Ailenizin aylık ortalama geliri (TL)	3.5-4.0	4 4.1
	1500 altı	26 26.5
	1500-2000	30 30.6
	2000-3000	25 25.5
	3000-4000	4 4.1
Bugüne kadar iş deneyiminiz oldu mu?	4000 üstü	13 13.3
	Evet	77 78.6
Bölümü isteyerek mi tercih ettiniz?	Hayır	20 20.4
	Evet	57 58.2
	Hayır	39 39.8

Tablo incelendiğinde katılımcıların % 73.5’i erkek, % 41.8’i 5 ve üstü sınıfta, % 33.7’si 2.0-2.5 aralığında akademik ortalamaya sahip, % 30.6’sının 1500-2000 TL aylık gelire sahip bireylerden oluştuğu görülmektedir. Bununla beraber % 78.6’sının

iş deneyimine sahip olduğu ve % 58.2’sinin OEM Bölümünü isteyerek tercih ettiği belirlenmiştir.

Durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerin bazı tanımlayıcı istatistik sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Ölçeklerin tanımlayıcı istatistik sonuçları

Değişken	Ortalama	Standart sapma	Minimum	Maksimum
Durumluk kaygı	46.50	8.21	25.00	71.00
Sürekli kaygı	43.97	7.99	24.00	61.00

Tanımlayıcı istatistik sonuçlarına bakıldığında durumluk kaygı ortalamasının 46.50 ± 8.21 , sürekli kaygı ortalamasının 43.97 ± 7.99 olduğu görülmektedir.

Uygulamada farklı sınıflandırmalara gidilse de 40-59 puan aralığının orta düzeyde kaygıyı ifade ettiği görülmektedir (Öner, 2009; Sesti, 2000). Bu sonuçlara göre

durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu görülmektedir.

Kaygı düzeyinin cinsiyete göre değişimi Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyete göre kaygı düzeyi

Değişken	Cinsiyet				Mann-Whitney U Testi (p)
	Erkek		Kadın		
	N	\bar{x}	N	\bar{x}	
Durumluk kaygı	72	48.88	26	51.21	0.720
Sürekli kaygı	72	50.13	26	47.75	0.714

Tablo incelendiğinde erkeklerde durumluk kaygı düzeyi kadınlara göre daha düşükken, sürekli kaygı düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Bununla beraber kaygı

ortalamaları arasında istatistiksel olarak bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Kaygı düzeyinin buldukları sınıfa göre değişimi Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Sınıfa göre kaygı düzeyi

Değişken	Sınıf										Kruskal Wallis Testi (p)
	1		2		3		4		5		
	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	
Durumluk kaygı	17	44.35	11	42.72	8	49.75	21	44.85	41	48.60	0.075
Sürekli kaygı	17	41.58	11	42.63	8	44.00	21	43.28	41	45.68	0.422

Sınıflara göre öğrencilerin kaygı düzeyleri incelendiğinde durumluk kaygı düzeyi en yüksek sınıfın üçüncü sınıf, en düşük sınıfın ise ikinci sınıf olduğu görülmüştür. Sürekli kaygı düzeyinde ise en yüksek kaygının beklemeli öğrencilerde, en düşük kaygının birinci sınıflarda olduğu görülmüştür. Genel olarak bakıldığında üst sınıflarda kaygı düzeyinin daha yüksek olduğu ancak tüm sınıf ortalamalarının istatistiksel olarak

farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Kaygı düzeyinin akademik başarı düzeyine göre farklılaşma durumu Tablo 6’de verilmiştir. Analiz yapılırken henüz akademik ortalaması oluşmayan 1. sınıflar dahil edilememiştir. Ayrıca frekansı düşük olan “1.0 altı” grubu ile “1.0-1.5” grubu ve “3.0-3.5” grubu ile “3.5-4.0” grubu birleştirilerek analiz edilmiştir.

Tablo 6. Akademik başarıya göre kaygı düzeyi

Değişken	Akademik başarı										Kruskal Wallis Testi (p)
	1,5 altı		1,5-2,0		2,0-2,5		2,5-3,0		3,0 üstü		
	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	
Durumluk kaygı	6	52.50	23	45.69	33	46.57	10	49.30	6	46.16	0.476
Sürekli kaygı	6	39.0	23	46.26	33	45.72	10	42.30	6	40.83	0.146

Akademik başarıya göre kaygı düzeyleri incelendiğinde 1.5 altı ortalamaya sahip öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri üst seviyede, sürekli kaygı düzeylerinin ise alt seviyede olduğu görülmektedir. Bununla beraber akademik başarı ile durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel

olarak bir fark tespit edilemediği görülmüştür. ($p>0.05$).

Kaygı düzeyinin aile gelir durumuna göre farklılaşma durumu Tablo 7’de verilmiştir. Analiz yapılırken frekansı düşük olan “3000-4000 TL” grubu ile “4000 üstü” grubu birleştirilerek analiz edilmiştir.

Tablo 7. Gelir durumuna göre kaygı düzeyi

Değişken	Gelir durumu								Kruskal Wallis Testi (p)
	1500 altı		1500-2000		2000-3000		3000 üstü		
	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	
Durumluk kaygı	26	47.88	30	46.40	25	45.68	17	45.76	0.573
Sürekli kaygı	26	43.30	30	44.63	25	42.64	17	45.82	0.467

Gelir durumuna göre kaygı düzeyleri incelendiğinde durumluk kaygı düzeyi en yüksek grup 1500 TL altı, en düşük grup ise 2000-3000 TL gelire sahip grup olmuştur. Sürekli kaygı düzeyinde ise en yüksek grup 3000 TL üstü, en düşük grup ise yine 2000-3000 TL gelire sahip grup olmuştur. Ancak

gelir durumu ile durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Katılımcıların kaygı düzeylerinin iş deneyimine göre farklılaşma durumu Tablo 8' de verilmiştir.

Tablo 8. İş deneyimine göre kaygı düzeyi

Değişken	İş deneyimi				Mann-Whitney U Testi (p)
	Evet		Hayır		
	N	\bar{x}	N	\bar{x}	
Durumluk kaygı	77	46.76	20	46.20	0.544
Sürekli kaygı	77	44.14	20	43.15	0.908

Tablo incelendiğinde iş deneyimine sahip olanların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin nispeten daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla beraber iş deneyimi ile durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri

arasında istatistiksel olarak bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Katılımcıların kaygı düzeylerinin bölüm tercihini isteyerek yapmalarına göre farklılaşma durumu Tablo 9' da verilmiştir.

Tablo 9. Bölüm tercihini isteyerek yapmalarına göre kaygı düzeyi

Değişken	Bölüm tercihini isteyerek yapma				Mann-Whitney U Testi (p)
	Evet		Hayır		
	N	\bar{x}	N	\bar{x}	
Durumluk kaygı	57	46.14	39	46.97	0.967
Sürekli kaygı	57	43.28	39	45.35	0.130

Tablo incelendiğinde bölüm tercihini isteyerek yapan öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ancak bölüm tercihini isteyerek yapma durumu ile durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

işaret ettiği görülmüştür (Öner, 2009; Sesti, 2000).

Durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Durumluk kaygı düzeyleri bakımından kadınların, sürekli kaygı bakımından ise erkeklerin daha yüksek kaygı seviyesinde oldukları görülmüştür. Yapılan çalışmalar incelendiğinde bu konuda farklı sonuçlara ulaşıldığı göze çarpmaktadır. Öğrenciler üzerinde yapılan bazı araştırmalarda kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ifade edilirken (Kula & Saraç, 2016; Yılmaz vd., 2014; Duman

Tartışma ve Sonuç

Çalışma sonuçları incelendiğinde, katılımcıların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin sırasıyla 46.50 ve 43.97 olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde bu kaygı seviyelerinin orta düzeyde bir kaygıya

vd., 2009; Şahin, 2009; Deveci vd., 2012, Gündoğdu vd., 2011), diğer çalışmalarda ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Dursun ve Aytaç, 2009; Tektaş, 2014; Yokuş, 2013; Doğan & Çoban, 2009).

Öğrencilerin kayıtlı oldukları sınıflara göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bununla beraber her iki kaygı tipinde de ortalamaların mezuniyete yaklaştıkça yükseldiği görülmektedir. Kaya ve Varol (2004) İlahiyat Fakültesi öğrencilerindeki durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin sınıflara göre farklılık göstermediğini bildirmişlerdir. Bununla beraber, Çakmak ve Hevedanlı (2005) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada sürekli kaygı düzeyinin sınıflar açısından farklılık gösterdiği, farklılığın ise birinci sınıf öğrencilerinin daha yüksek kaygı seviyesine sahip olmalarından kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Analiz sonuçlarına göre kaygı düzeylerinin akademik başarıya göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Ortalamalara bakıldığında ise durumluk kaygı düzeyi en yüksek grubun “1.5 altı” olduğu görülmektedir. Sürekli kaygı düzeyinde ise “1.5-2.0” ve “2.0-2.5” grubunun diğerlerine göre daha yüksek kaygı düzeyine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Literatürde yer alan ve çeşitli öğrenci grupları ile yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Kaya & Varol, 2004; Kula & Saraç, 2016; Yılmaz vd., 2014; Çakmak & Hevedanlı, 2005).

Katılımcıların aile gelir durumuna göre kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Grup ortalamaları incelendiğinde ise düşük gelir grubunda nispeten daha yüksek durumluk kaygı düzeyi ortaya çıkmıştır. Sürekli kaygı düzeyinde ise belirgin bir dağılım görülmemiştir. Yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür (Çakmak & Hevedanlı, 2005; Yılmaz vd., 2014; Tümerdem, 2007).

Sonuçlara göre iş deneyimine sahip olan katılımcıların kaygı düzeyleri nispeten daha yüksek olmakla beraber istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır ($p>0.05$). Literatür incelendiğinde Dursun ve Aytaç (2009) ile Dursun ve Aytaç (2012)

çalışmalarında iş deneyimi ile durumluk kaygı arasında anlamlı bir fark tespit edememişken, sürekli kaygı arasında anlamlı bir fark tespit ettiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların okumakta oldukları bölümü isteyerek tercih etme durumları ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Bununla beraber isteyerek tercih edenlerin her iki kaygı düzeyinde de daha düşük ortalamaya sahip oldukları göze çarpmaktadır. Deveci ve ark. (2012) yaptıkları çalışmada bölüm tercihini isteyerek yapanların daha düşük kaygı düzeyinde olduklarını ortaya koymuşlardır.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çevresel stres kaynakları nedeniyle ortaya çıkabilen durumluk kaygının kurum içi etkili rehberlik uygulamaları ile giderilebilmesi mümkündür. Sürekli kaygı düzeyinin ise geliştirilecek eğitim politikaları ve üniversite eğitim programları ile daha düşük seviyelere indirilebilecektir. Ayrıca üniversite ortamında öğrencilerin sağlık hizmetlerine ve sosyal imkanlara daha rahat ulaşabilmelerinin de sağlanması önem arz etmektedir.

Bu çalışma bir üniversitenin bir bölümünde yapıldığından dolayı sadece bu bölümde okumakta olan öğrencilerin kaygı düzeylerini ifade etmektedir. Sonuçlar bu anlamda değerlendirilmelidir.

Kaynaklar

- Bal J. & Gundry J. (1999). Virtual teaming in the automotive supply chain team performance management. *Team Performance Management: An International Journal*, 5(6), 174-193.
- Çakmak Ö. & Hevedanlı M. (2004). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Kaygılarını Etkileyen Etmenler. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, Malatya.
- Çakmak Ö. & Hevedanlı M. (2005). Eğitim ve fen edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.
- Deveci S.E., Çalmaz A. & Açık Y. (2012). Doğu Anadolu’da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik

- faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39 (2), 189-196.
- Doğan T. & Çoban A.E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Duman Ş., Taşgın Ö. & Özdağ S. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(3), 27-32.
- Dursun S. & Aytaç S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 71-84.
- Dursun S. & Aytaç S. (2012). Üniversite öğrencilerinin işgücü piyasasına yönelik beklentileri ve iş deneyimleri ile umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 373-388.
- Gündoğdu R., Yavuzer Y. & Karataş Z. (2011). Eğitim Fakültesi öğrencilerinin çatışma çözme becerilerinin ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6 (1), 341-361.
- Hum S.H. & Leow L.H. (1996). Strategic manufacturing effectiveness; an empirical study based on the hayes-wheelwright framework. *International Journal of Operations and Production Managements*, 16 (4), 4-18.
- Kaya M. & Varol K. (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk- sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 31-63.
- Kozacıoğlu G. (1986). Çocukların anksiyete düzeyleri ile annelerin tutumları arasındaki ilişki. *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını*, İstanbul.
- Kula K.Ş. & Saraç T. (2016). Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (33), 227-242.
- Leu J.Y.F., Flev T.C. & Stevenson J. (2006). Examining the state-trait anxiety relationship: A behavioural genetic approach. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 34(1), 18-26.
- Öner N. (2009). Türkiye’de kullanılan psikolojik testlerden örnekler: bir başvuru kaynağı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öner N. & Le Compte A. (1985). Durumluk-sürekli kaygı envanteri el kitabı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Sesti A.M. (2000). *State-Trait Anxiety inventory in medication clinical trials*. QoL Newsletter, 25, 15-16.
- Sheehan E. (1996). Kaygı bozuklukları. Çev. Murat Sağlam, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Spielberger C.D. (1985). Assessment of state and trait anxiety: conceptual and methodological issues. *The Southern Psychologist*, 2, 6-16.
- Şahin C. (2009). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri. *Selçuk üniversitesi. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 271-286.
- Tektaş N. (2014). Üniversite mezunlarının kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı, 243- 253.
- Tümerdem R. (2007). Dicle üniversitesi eğitim fakültesi ve fen edebiyat fakültesi kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 32-45.
- Uyanık Y. & Bedir E. (2006). *Rosetta planının analizi ve Türkiye’nin sosyo-ekonomik şartlarında uygulanabilirliği*. Ankara. (ab.calisma.gov.tr/belgeler/RosettaPlaniRapor-GaziUniversitesi.doc) 99.
- Varol Ş. (1990). Lise son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Yılmaz İ.A., Dursun S., Güngör Güzeler E. & Pektaş K. (2014). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyinin belirlenmesi: bir örnek çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 16-26.
- Yokuş T. (2013). The relationship between the state-trait anxiety levels and academic achievement of music teacher candidates.

*International Online Journal of Primary
Education*, 2 (1), 25-31.